

DERGİ ŞEMA

Şema: "Dünyayı anlamlandırmak için oluşturduğumuz zihinsel yapı."

SİLİVRİ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
BİRİNCİ SAYI

içindekiler

02 Önsöz
Zekeriya ARTAR
İlçe Milli Eğitim Müdürü

03 Önsöz
Kübra HAMOĞLU
Silivri RAM Müdürü

04 2022 BİLSEM Süreci

06 Psikolojik Sağlamlık
Duygu DEMİR

10 Mükemmeliyetçilik ve
Akademik Başarı
S.Burak BAYRAM

12 İletişim Kavramı ve Kişiler
Arası İletişim Becerileri
Mehmet ALTIN

16 Eğitsel Tanılama Süreci
S.Burak BAYRAM

18 Danışmanlık Tedbiri
Uygulamaları
Mehmet ALTIN

20 Röportaj
Avukat Emrah BAĞRAN

22 Özel Gereksinimli Çocuğa
Sahip Ailelerin Psikolojik
Tepkileri
Duygu DEMİR

İMTİYAZ SAHİBİ

Silivri Rehberlik ve Araştırma
Merkezi

YAYIN EKİBİ

Mehmet ALTIN
S.Burak BAYRAM
Duygu DEMİR
Umurkaan ADA

TASARIM/DİZGİ

Umurkaan ADA

ADRES

Gazitepe Cad. No: 88/1 Yeni
Mahallesi SİLİVRİ / İSTANBUL

0 (212) 728 47 27

www.silivriram.meb.k12.tr/

ZEKERİYA ARTAR

SİLİVRİ İLÇE MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRÜ

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın sadece akademik eğitimi değil sosyal, psikolojik ve kişisel gelişimleri de eğitimin sorumlulukları kapsamındadır. Okullarımızda rehberlik ve psikolojik danışmanlık servislerimiz topluma yönelik önleyici, iyileştirici ve çözüm odaklı hizmetler vermektedir. Her öğrencimizin yetenek ve ilgisi doğrultusunda gelişim sağlaması ve çevresiyle uyumlu, mutlu ve başarılı bireyler olarak yetişmesinde büyük önem taşımaktadırlar.

Özel çocuklarımızın gelişimlerine Okullarımızdaki özel eğitim sınıfı ve yaşlılarından beklenen seviyede sayılarının %100 e kadar artışını olmalarına destek sağlamaktadır. sağlayarak her ferdimiz için Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün çalışmaya devam ediyoruz.

"Eğitimde feda edilecek tek bir Bu yolda ışık tutan fedakâr fert yoktur." sözleri, her öğretmenlerimizin rehberliğinde; çocuğumuz için büyük bir çocuklarımızın, azim ve kararlılık özveriyle çalışmamız gerektiğini içinde yeni bilgi ve beceriler bize hatırlatır. kazanacaklarına, bunun sonucunda başarılı olacaklarına tüm kalbimle

Bu anlayışla çıktığımız yolda inanıyor ve onlara güveniyorum. Silivri'mize Bilim Sanat Merkezi, Geleceğimizin teminatı sevgili Bağımsız Özel Eğitim Anaokulu, yavrularımızı öğretmenlerimize Küçükkıtlı Mahallemizde emanet ediyor; sevgili yapılmakta olan Engelli öğrencilerimiz ve ailelerine, Koordinasyon Merkezi, İlk Görme fedakâr ve onurlu bir mesleği Engelliler Özel Eğitim Sınıfını temsil eden öğretmenlerimize kazandırdık. saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

KÜBRA HAMOĞLU

UZMAN KLİNİK PSİKOLOG
SİLİVRİ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRÜ

Silivri Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak faaliyete geçtiğimiz günden bu yana, ilk kez yayımlanacak olan kurumsal dergimiz "Dergi ŞEMA" ile tüm paydaşlarımıza ve öğrencilerimize selamlarımı sunuyorum...

Bireylerin; insan, yer, mekan, nesne ve olaylar hakkındaki bilgisi için bir çerçeve görevi gören; dünya hakkındaki bilgilerini düzenlemelerine ve yeni bilgileri anlamalarına yardımcı olan "şema" kavramından yola çıkarak dergimize bu ismi vermeyi uygun gördük.

Bu güzel yolculukta her ay düzenli olarak özel eğitim ve rehberlik alanlarında farklı konu ve temalarla sizlerle buluşmayı planlıyor, ilk sayımızı sizlerle buluşturmanın tatlı heyecanını yaşıyoruz.

Dergimizin ilk sayısında; "Pandemi Sonrası Psikolojik Sağlamlılık ve Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ailelerin Psikolojik Tepkileri", "Mükemmeliyetçilik ve Akademik Başarı", "Etkili İletişim" ve "Danışmanlık Tedbiri Uygulamaları" konularında her yaştan öğretmen, öğrenci ve velilerimizi aydınlatmayı hedef belirledik.

Bundan sonraki sayılarımızda da alanımızla ilgili olan güncel olaylara ve sizlerin ihtiyaç hissedebileceği konulara ağırlık vermeyi planlıyoruz. Bununla birlikte "Dergi Şema" E-Dergi formatında kurumumuzla ilişkilendirilmiş sosyal medya hesaplarımızdan da sizlerin erişimine sunulmuştur. Bu güzel başlangıcın bizlere zaman ayıran ve dergimizi okuyan herkese katkı sunmasını temenni ediyor, şimdiden keyifli okumalar diliyorum.

2022 BİLSEM SÜRECİ

Açılımı Bilim ve Sanat Merkezleri olan kurumların örgün eğitime alternatif olması değil destekleyici olması hedeflenmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin sahip olduğu potansiyeli değerlendirmek üzere onlara özel müfredatlar hazırlayan destekleyici eğitim kurumlarıdır.

2022 yılında BİLSEM Öğrenci Tanılama ve Yerleştirme Sınavı 2 aşamadan oluşmaktadır.

- 1.Aşama : Ön Değerlendirme Uygulaması
- 2.Aşama : Bireysel Değerlendirme Uygulaması

Ön Değerlendirme Uygulaması kısmında okulların Genel Zihinsel Yetenek, Resim Yetenek Alanı ve Müzik Yetenek Alanında belirlediği öğrencilerin ön tanılması yapılır.

Ön Tanılama sürecini başarıyla geçen öğrenciler Bireysel Değerlendirme Uygulamasına alınırlar.

BİLSEM süreci için yalnızca ilkökul düzeyinde 1. Sınıf, 2.Sınıf, 3.Sınıf ve 4.Sınıf öğrencileri aday gösterilebilir. Ayrıca okullar her alandan öğrenci sayılarının %20'si kadar öğrenci aday gösterebilir.

Aday Gösterme Süreci

Süreç okul yönlendirme komisyonları tarafından yürütülecektir. Okul yönlendirme komisyonu okul müdürü başkanlığında, müdür yardımcısı, rehber öğretmen olarak görev yapan öğretmenlerin tamamı ve her sınıf seviyesinden okul müdürünün belirleyeceği en az 1 sınıf öğretmeninden oluşturulacaktır.

Bir öğrenci en fazla 2 yetenek alanından aday gösterilecektir. Komisyon tarafından okulun aday göstereceği öğrencinin ilgili öğretmene tebliğ edilmesi sonrasında gözlem formları sınıf öğretmenleri tarafından MEBBİS/E-Okul Yönetim Bilgi Sistemleri Modülü'ne eklenecektir.

**2021-2022 BİLİM VE SANAT MERKEZLERİ ÖĞRENCİ TANILAMA VE YERLEŞTİRME
TAKVİMİ**

TARİH	İŞLEM
29-31 Aralık 2021	İl tanılama sınav komisyonlarının oluşturulması
03-07 Ocak 2022	Bilgilendirme toplantılarının yapılması
10-21 Ocak 2022	Gözlem formlarının doldurulması
02 Şubat 2022	Ön değerlendirme uygulamasına alınacak öğrencilerin giriş belgelerinin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yayımlanması
19 Şubat 2022 08 Mayıs 2022	Öğrencilerin yetenek alanlarına göre değerlendirmeye alınması
13 Mayıs 2022	Bireysel değerlendirmeye hak kazanan öğrencilerin ilan edilmesi
16-23 Mayıs 2022	İtiraz başvurularının alınması
24-30 Mayıs 2022	İtirazların değerlendirilmesi
16-30 Mayıs 2022	Bireysel değerlendirme randevularının oluşturulması
03 Haziran 2022	Bireysel değerlendirmeye alınacak öğrencilerin giriş belgelerinin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yayımlanması
13 Haziran 2022 12 Ağustos 2022	Bireysel değerlendirmelerin yapılması
19 Ağustos 2022	Kayıt hakkı kazanan öğrencilerin ilan edilmesi
22-26 Ağustos 2022	Bireysel değerlendirme sonuçlarına itiraz başvurularının alınması
29 Ağustos 2022 05 Eylül 2022	Bireysel değerlendirme sonuçlarına yapılan itirazların değerlendirilmesi
29 Ağustos 2022 09 Eylül 2022	Kayıt hakkı kazanan öğrencilerin kayıt işlemlerinin gerçekleştirilmesi

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK

Duygu DEMİR - Psikolojik Danışman

Psikolojik sağlık son zamanlarda üzerinde önemle durulan güncel bir kavram haline gelmiştir. Bu kavramın tanımını yapmadan önce kelime anlamının ne olduğunu bilmekte fayda vardır.

Psikolojik sağlık, mekanik olarak bir malzemenin elastik olması veya değişikliğe uğradıktan sonra aslına kolayca dönebilmesi anlamına gelen Latince "resiliens" kökünden türetilmiştir ve dilimize psikolojik dayanıklılık, psikolojik sağlık, yılmazlık, kendini toparlama gücü gibi pek çok şekilde çevrilmiştir.

Psikoloji biliminde farklı şekilde tanımları bulunmasına karşın genel olarak psikolojik sağlık, olumlu adaptasyon veya sıkıntı yaşanmasına rağmen zihinsel sağlığı koruma ve yeniden kazanma yeteneği olarak tanımlanabilir. (Herrman, Stewart ve Diaz-Granados, 2011).

Bunun yanında Jacelon (1997) psikolojik sağlamlığı karşılaşılan güç olaylarla başarıyla baş edebilme ve uyum sağlayabilme yeteneği olarak tanımlamıştır.

" Karşılaşılan güç olaylarla başarıyla baş edebilme ve uyum sağlayabilme yeteneği "

Koruyucu Faktörler ve Risk Faktörleri

Psikolojik sağlık ilk ortaya çıktığı zamanlarda doğuştan gelen, kişisel bir özellik olarak kavramsallaştırılmıştır ancak son zamanlarda bireylerde sonradan geliştirilebilen ve öğrenilebilen bir nitelik olarak kabul görmeye başlamıştır. Buradaki asıl konu ise olumsuz zihinsel ve psikolojik sonuçlar ortaya çıkmadan bireylerin zorluklar karşısında nasıl başa çıktığıdır. Bunun için koruyucu ve risk faktörleri önemlidir.

Bahsedilen bu zorluklar (risk faktörleri) yaşam boyu süren uyum güçlükleri veya sonraki zihinsel bozukluklarla ilişkili olumsuz yaşam olaylarını içeren yetersiz ebeveynlik, yoksulluk, evsizlik, travmatik olaylar, doğal afetler, şiddet, savaş ve fiziksel hastalıklar olarak ifade edilmektedir (Herrman, Stewart ve Diaz-Granados, 2011).

Risk faktörlerinin yanında bireylerin zorluklarla başa çıkması ve yapıcı etki vermesini kolaylaştıran zekâ, olumlu mizaç, benlik saygısı, duygusal düzenleme, problem çözebilme becerisi, içsel kontrol odağı, iyimserlik gibi bireysel koruyucu faktörler; ebeveynlikte yeterli olmak, aile bütünlük duygusu, sosyoekonomik olarak avantajlı olma gibi aile ile ilgili koruyucu faktörler; arkadaşlar ve çevreyle yakın-güvenilir ilişkiler kurmak, etkili toplumsal kaynaklar gibi çevre ile ilgili koruyucu faktörler de bulunmaktadır.

PSİKOLOJİK OLARAK SAĞLAM OLAN BİREYLERİN ÖZELLİKLERİ

- Zorluklar karşısında yılmazlar, etkili bir şekilde başa çıkarlar
- Empati ve etkin iletişim becerisine sahiptirler
- Olumsuz yaşantılardan ders çıkarırlar
- Hayattan daha fazla doyum sağlarlar iyimser bakış açısına sahiptirler
- Kendilerini oldukları gibi kabul ederler gerçekçidirler
- Yeniliklere ve değişime açıktırlar.

Psikolojik Sağlamlığı Arttırmak İçin Neler Yapılabilir?

Bir zorlukla karşılaştığımızda öncelikle kendimize “Ne hissediyorum?” sorusunu sormalıyız. Daha sonra “Ne oldu da bu duyguyu hissediyorum?” sorusunu sormalıyız. Son olarak “Bu durumda ne yapabilirim?” sorusunu sormamız gerekir ve öfke yaratan durumları tamamen ortadan kaldırmak için daha başka neler yapabileceğimizi bulmaya çalışmak uygun olacaktır.

Aynı zamanda hayatınızın kontrolünün sizde olduğuna inanmalısınız, değişimi kendinizle başlatabilirsiniz. Değerli olduğunuzu ve iyiye layık olduğunuzu kendinize hatırlatabilirsiniz. Hayata dâhil olabilir ve getirdiği zorlukları iyimser yollarla çözmeye çalışabilirsiniz. Sahip olduklarınızı takdir edebilir ve düzenli olarak gündelik hayatınızda minnettarlık uygulayabilirsiniz. Düşüncelerinizi katı veya değişmez olmaktan koruyun. Farklı durumlara karşı öncelikle sakın kalmaya çalışabilirsiniz. Olumlu, iyimser bakış açısı tarzı geliştirerek bardağı yarı boş yerine yarı dolu olarak görmeyi tercih edebilirsiniz. Durumlara farklı perspektiflerden bakmak adına hayatınızdaki diğer kişilerin görüşlerini dikkate alabilirsiniz.

Ebeveynler olarak çocuklarınıza ders ve ödevler konusunda yardımcı olmaya çalışın ve bir öğrenme planı oluşturun. Öğretmeni ile bağlantı kurun ve evdeki ders çalışma düzeninde, çocuğunuzda neyin işe yaradığı veya neyin doğru gitmediği konusunda öğretmenlere bilgi verin. Çocuklarınız büyük stres dönemlerinde uykuya dalmakta güçlük çekebilir bunun için tutarlı bir yatma vakti ve düzenli gece rutini sürdürmek gerekir. Çocuğunuzun sosyal medya kullanımını izleyin ve çocuğunuza sosyal medyada harcadığı süre yerine neler yapabileceğinden bahsedin. Çocuklarının gelişim dönemleri hakkında daha çok bilgi sahibi olmak, daha iyi iletişim kurma yollarını aramak ve çocuklarının duygusal ihtiyaçlarına duyarlı olmak psikolojik sağlamlığın artmasında ailelere ve öğretmenlere düşen görevler olarak sayılabilir (Kararırmak, 2006).

MÜKEMMELİYETÇİLİK ve AKADEMİK BAŞARI

S.BURAK BAYRAM - UZMAN PSİKOLOJİK DANIŞMAN

Bir ülkenin kalkınmasında ve gelişmesinde eğitim sistemi oldukça önemlidir. Eğitim sistemindeki aksamalar ülkenin geleceğini oluşturan gençliğin üzerinde birçok olumsuz etkiye sebep olmaktadır.

Özellikle ülkemiz gibi iyi bir geleceğin yolunun genellikle iyi bir eğitimden geçmek zorunluluğunun hissedildiği ülkelerde eğitim sisteminin işler olması çok daha önemli olmaktadır. Eğitim sisteminin iyi bir şekilde organize olamaması nedeniyle sistem içinde bulunan milyonlarca öğrenci, veli ve binlerce öğretmen olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Öğrencilerin gerek kendisinin gerekse ailelerinin ve öğretmenlerinin beklentilerini karşılayamamak, onların özsayıgılarını, özgüvenlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Özgüveni düşen öğrenciler, başarıma potansiyelleri olmasına rağmen başarısız olmaktadır (Subaşı, 2000). İnsanların yaşadıkları stresin ve stres düzeyinin; başkaları tarafından nasıl algılandıklarına yönelik atıfları ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Tüm bu sebeplerden dolayı öğrenciler ancak “mükemmel” olduklarında değer göreceklarine dair düşünce içine girmektedir.

Eğitim ve okul döneminin önemli bir özelliği de kusursuz olma ihtiyacı ve mükemmeli yakalayabilmeye dönük çabalaradır. Bu sebeple öğrenciler, ailelerinin olumsuz etkileri ile birlikte kendilerine ulaşılması güç, yüksek hedef ve standartlar belirlemektedir. Bunlara ek olarak hatalara karşı aşırı ilgi göstermekte ve en küçük hataları bile birer felaket senaryosuna dönüştürmektedirler. Böylesi bir psikolojik durum, öğrencilerin kendilerinin sürekli kontrol altında tutma ve davranışlardan şüphe duyma ile birlikte psikolojik ve fizyolojik sorunlara açık hale gelmeleri olasıdır. Depresif eğilimlerin oluşmasında mükemmeliyetçi tutumların etkisine yönelik araştırmalarda; mükemmeliyetçi tutum ile kendini yenilgiye uğratici, kişisel ve kişiler arası uyum bozucu, kendine ve diğerlerine yönelik olumsuz bakış açısı ve depresyon arasında manidar ilişkiler bulunmuştur (Oral, 1999).

Mükemmeliyetçi bireyler aşırı derecede yüksek beklenti içindedir. Kişinin mükemmeliyetçi olmasında ebeveyn eleştirileri ve beklentileri oldukça etkilidir. Aileler tarafından öğrenciler adına oluşturulan gerçekçi olmayan hedefler ve beklentiler öğrencilerin duygu durumu ve buna yönelik davranışlarını etkilemektedir. Erözkan (2009); mükemmeliyetçi ailelerin çocukları için ulaşılması zor ve güç hedefler belirleme ve çocuklarının yaptıkları hatalara karşı duyarlı olmaları nedeniyle bireylerde çeşitli davranış bozukluklarının ve depresyon belirtilerinin ortaya çıktığını belirtmiştir.

Eğitim sistemindeki bu denli yarışta kendi çocuğuna avantaj sağlama adına ailelerin çocukları için çok yüksek standartlar belirledikleri bilinmektedir. Öyle ki sınava hazırlık sürecinde olası kötü performanslar ebeveynlerce aşırı büyütülmekte ve bu durum ergen üzerinde baskı yaratmaktadır. Algılanan aile beklentileri ve eleştirileri mükemmeliyetçilik gelişiminde oldukça önemli bir etkidir (Frost ve diğerleri, 1990). Ailelerin kendi çocuklarından sürekli olarak kusursuzluk beklentileri, başarı odaklı yaklaşımları ve onayları, ya hep ya hiç düşünce tarzları ergen bireylerde tüm bunların gerçekleşmemesi durumunda yetersizlik ve değersizlik düşüncelerine sebebiyet vermektedir (Sapmaz, 2006).

Olumlu mükemmeliyetçilik geliştirme, ulaşılabilir hedefler koyma ve öğrencilerin biricik olduğu mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Eğitim sisteminin söz konusu anlayışa göre şekillenmesi ve sistem içindeki öğrencilerin, ebeveynlerin ve okulların da bu özellikleri destekleyici olarak yönelimde bulunması gerekmektedir.

İLETİŞİM KAVRAMI VE KİŞİLER ARASI İLETİŞİM BECERİLERİ

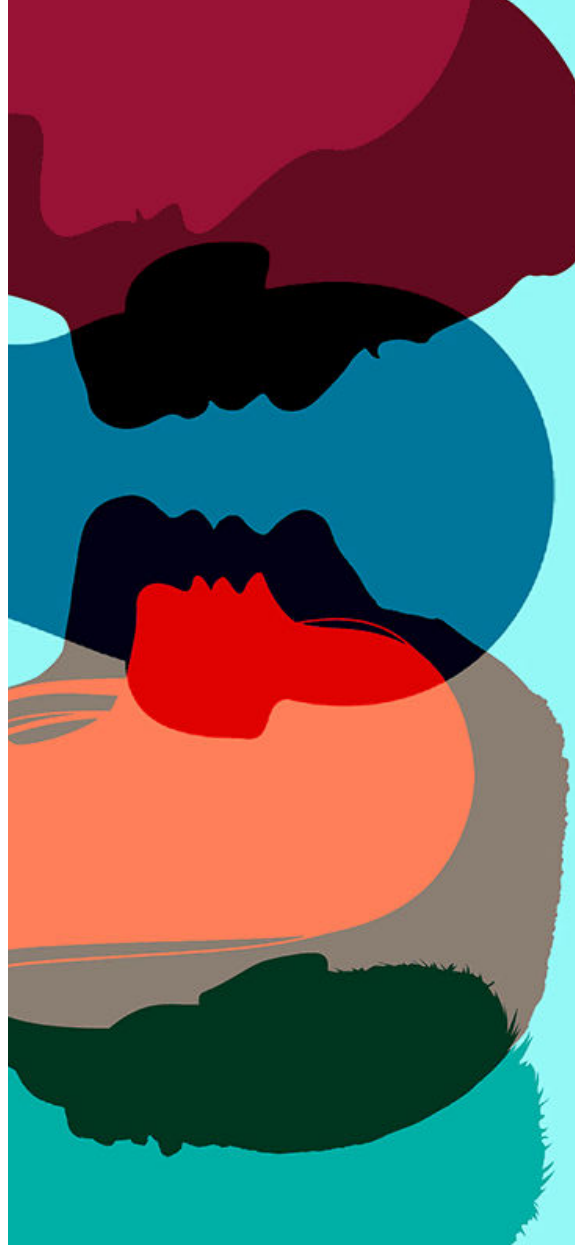
İnsan, doğduğu andan itibaren çevresiyle iletişim kurmaya çalışır. Gelişen teknoloji bir yandan iletişimi kolaylaştırırken, diğer taraftan karmaşıklaşan dünya ise, iletişimi giderek zorlaştırmaktadır. Bu nedenle günümüzde iletişim, bir insanın teknik olarak bilmesi ve becerilerini iyice geliştirmesi gereken bir araç olmuştur (Ersanlı & Balcı, 2006). Bunun yanında iletişim insanların varlıklarını sürdürme biçimidir ve yaşamsal bir ihtiyaçtır. Yaşam boyu devam eden bir süreçtir ve insanoğlunun gelişimi ile beraber iletişim de sürekli gelişmektedir (Üstünsel, 2011).

İletişim insanın kendini, duygu ve düşüncesini gereksinimlerini anlatma ve başkalarını anlama yoludur. İki kişinin duygu, düşünce ve bilgilerini paylaşarak birbirini anlaması ile ilgili bir süreçtir. İletişimin en temel özelliği anlam yaratmadır. İnsanlar iletişim mesajlarını algıladıklarında, anlam yaratma süreci de başlamış olur (Üstün, 2010).

Dökmen 'e (2005) göre de iletişim "bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci" olarak tanımlanmıştır.

Dökmen 'in (2005) aktardığıyla iletişim dört alt türe ayrılmaktadır bunlar:

- 1- Kişi-içi iletişim
- 2- Kişiler arası iletişim
- 3- Örgüt-içi iletişim
- 4- Kitle iletişimi

Mehmet ALTIN
Psikolojik Danışman

İLETİŞİM KAVRAMI VE KİŞİLER ARASI İLETİŞİM BECERİLERİ

Genel bir tanımlamayla kaynağını ve hedefini insanların oluşturduğu iletişime *"kişiler arası iletişim"* adı verilir (Dökmen, 2005). Kişiler arası iletişim, bir bireyden, diğerine bilgilerin, duygu ve düşüncelerin geçme sürecidir. Bu sürecin oluşabilmesi için de iletişimin kurulmuş olması gerekmektedir (Orta, 2009). Cüceloğlu (2005) iletişimin iki insanın birbirinin farkına varmasıyla başladığını söylemiştir. Diğer insanlarla doyurucu ve güven verici ilişkiler başlatmak ve sürdürmek kullandığımız iletişim becerilerinin niteliğine bağlıdır (Üstün, 2010).

Kişiler arası iletişimde kullanılan beceriler çok çeşitlendirilebilir fakat burada literatürde en sık konu edinilen beceri türlerinden bahsedilecektir.

Sözlü İletişim

Sözlü iletişimler "dil ve dil ötesi" olmak üzere iki alt sınıfa ayrılmaktadır. İnsanların karşılıklı konuşmalarını hatta mektuplaşmalarını "dille iletişim" kabul edebiliriz. Dille iletişimde kişiler, ürettikleri bilgileri birbirlerine ileterek anlamlandırır. Dil-ötesi iletişim, sesin niteliği ile ilgilidir; ses tonu, sesin hızı, şiddeti, hangi kelimelerin vurgulandığı, duraklamalar ve benzeri özellikler, dil ötesi iletişim sayılır. Dille iletişimde kişilerin "ne söyledikleri", dil-ötesi iletişimde ise "nasıl söyledikleri" önemlidir. Araştırmalar, insanların günlük yaşamda birbirlerinin ne söylediklerinden çok, nasıl söylediklerine dikkat ettiklerini göstermektedir (Mehrabian, 1968 akt; Dökmen, 2005). Karşımızdakinin sözlerinin kapsamı kadar -hatta daha da fazla- ses tonundaki canlılık da bizi ilgilendirir. Yüksek sesle halimizi-hatırımızı soran birisi, daha sonra sesini kısarak "akşama bize buyur" derse, bu sözden, "gelmeni pek istemiyorum" anlamını çıkarırız. Bu tür, alçak sesle çabucak söylenivermiş davetlere "yarım ağızla yapıldı" deriz. Bir davetin yürekte mi, yoksa yarım ağızla mı yapıldığını anlamaya çalışırken, başvurduğumuz önemli ölçütlerden birisi, dil ötesi öğelerdir (Dökmen, 2005). Buradan da anlaşılacağı gibi iletişimin en önemli öğesi dil olmakla birlikte, sözlü iletişim kendi içinde dil ve dil ötesi olmak üzere iki ayrı bölüme ayrılmaktadır. Kişinin sözleri kadar ses tonu, sesindeki canlılık ve coşku gibi öğeler de dil ötesi öğeler olarak çok büyük önem taşımaktadır (Üstünel, 2011). Sonuç olarak sözel iletişimin dil ve dil ötesi öğeleri bütün olarak düşünüldüğünde mesajı hazırlayan kişinin kendi amaç ve eğilimi analiz edip, mesajı istenilen amaca hizmet edecek şekilde hazırlaması ve uygun şekilde iletmesi de iletişimi önemli derecede etkiler (Özgit, 1991). Biz buna konuşma, anlatma becerisi de diyebiliriz.

Konuşma, anlatma becerisinin önemli unsurlarından sen dili ve ben dili kavramları sözlü iletişimde önemli bir yer tutar: Sözel iletişimin diğer bir önemli unsuru ve sahip olmamız gereken becerisi ise iletişimde sen dili ve ben dili farkını anlamak ve bunları kullanabilmektir. Sözel iletişimde sen ve ben dili olarak kullanılan kavramlar iletişimde önemli bir yer tutar. Sözel iletişimde sen dili yerine ben dilini kullanmak etkili iletişim açısından önemlidir (Acar, 2009). Bireyin kabul edilemeyen davranışları karşısında, suçlayıcı, yargılayıcı, değerlendirici, eleştirici mesajları içeren dile "sen dili" denir. Genellikle insanlar "sen" iletlerini duymaktan hoşlanmazlar. Sen dili ile olumsuz duyguları dile getirmek, eleştirmek ve hoşnutsuzluğu belirtmek, karşı tarafa olumsuz duygular ve sonuçlar doğurur. Kişinin direnmesine, karşı gelmesine, kızmasına ve dolayısıyla söz dinlememesine neden olur. Çoğunlukla tepkisel ve öç alıcı davranışları ortaya çıkarır ve benlik saygısına zarar verir. Kişinin savunmacı bir tutum geliştirmesine yol açar. Karşıdaki kişinin kabul edilmeyen davranışı karşısında yaşanan duyguları dile getiren, suçlayıcı ve değerlendirici olmayan ben mesajlarını içeren dile "ben dili" denir. Ben dili paylaşımcı, iletişimci ve insanların hoşuna giden bir dildir. Bu dil güven verir ve özgüveni artırır. Bireyleri cesaretlendirir, motive eder ve istedik davranışları yapmaya teşvik eder. Ben dili direnç ve başkaldırmayı daha az ortaya çıkarır ve davranışın değişmesinde karşı tarafa sorumluluk verir. Ben dili kişinin o anda karşılaştığı durum veya davranışının karşısında kişisel tepkisini, duygu ve düşüncesini açıklayan bir ifade tarzıdır. Ben dili başkaları hakkında değerlendirme ve yorumlamayı değil, kişinin duygu ve yaşantıları açıklar (Kuzgun, 2004 akt; Acar, 2009).

İLETİŞİM KAVRAMI VE KİŞİLER ARASI İLETİŞİM BECERİLERİ

Sözsüz İletişim

Sözsüz iletişim, insanların çeşitli iç ve dış uyarıcılara karşı dil ve sözle ifade edemediği durumlarda, bazı vücut hareketleri ortaya koydukları birer tepki şeklidir (Hellriegel ve ark.1989 akt; Üstünel, 2011). Sözsüz iletişimde, konuşma ya da yazı olmaksızın insanlar birbirlerine birtakım mesajlar iletirler. Bu iletişim şeklinde, insanların ne söyledikleri değil ne yaptıkları ön plana çıkar. Sözsüz iletişimi kendi içinde dört gruba ayırabiliriz (Dökmen, 2005).

1- *Yüz İfadesi ve Beden Dili*: Yüzümüzdeki ifade, el ve vücut hareketlerimiz, vücudumuzun duruşu ve göz temasımız, sözsüz iletişimde önemli yer tutar.

2- *Bedensel Temas*: Farklı bedensel temaslar kurarak karşımızdakine çeşitli mesajlar vermeye çalışırız. Örneğin birisinin elini öpüp başımıza koyduğumuzda, onun bizden büyük/üstün olduğunu kabul ettiğimizi gösteririz. El sıkıştığımızda, karşımızdakini kendimize en azından bir ölçüde eşit kabul ettiğimizi göstermiş oluruz. Karşımızdakinin dostluğunun bizim için özel bir önemi olduğunu göstermek istediğimizde, elini avuçlarımızın arasına alarak sıkarız. Bir başka dostluk gösterme şekli, karşımızdakinin koluna, omuzuna dokunmak, yakasındaki görünmeyen tozları silkelemektir.

3- *Mekân Kullanımı*: İnsanlar, kendi çevrelerinde oluşturdukları boş mekanlar yoluyla da iletişimde bulunurlar. Başka insanlara olan uzaklığımızı ayarlayarak, onlara uzak ya da yakın durarak, birtakım mesajlar iletiriz. Sevdığımız insanlara yakın durmayı tercih ederken, daha az sevdiklerimizle aramızda biraz daha fazla mesafe bulunmasına dikkat eder hiç tanımadığımız insanlara ise daha da uzak dururuz.

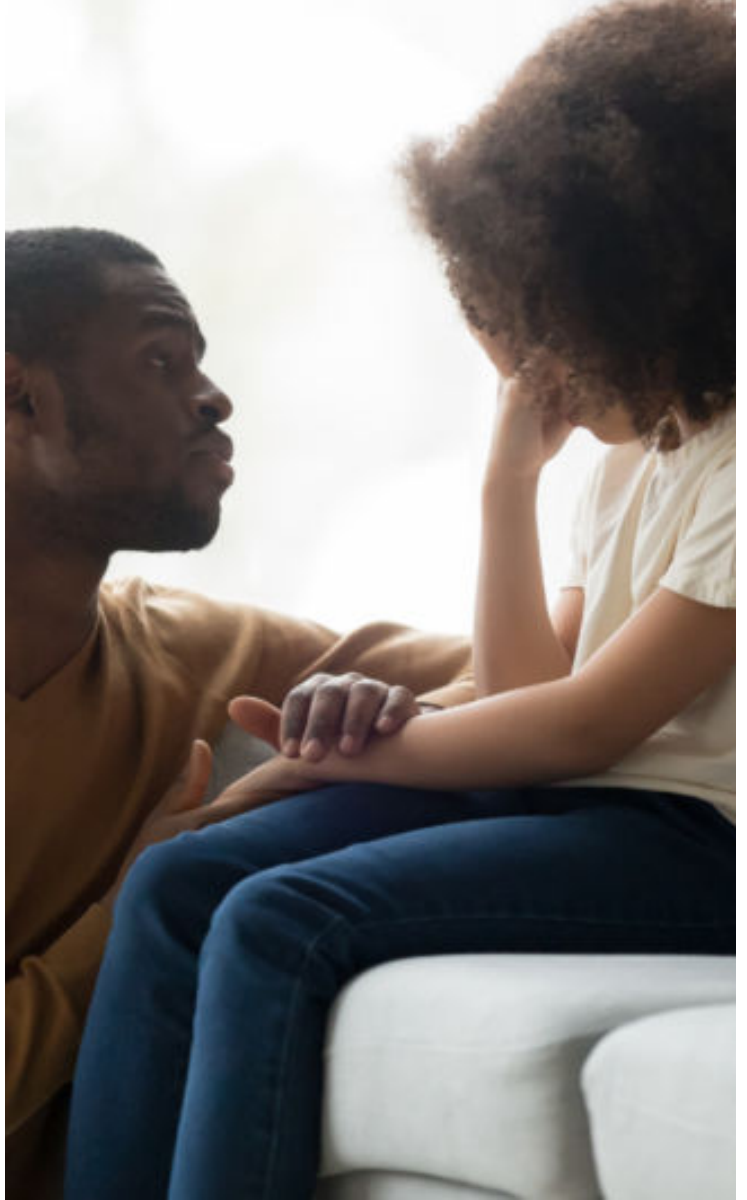
4- *Araçlar*: Kişiler arası iletişimde mesaj iletmek için başvurduğumuz yollardan birisi de birtakım araçlar kullanmaktır. Rozetler ya da takılar takarak, kokular sürerek belirli kıyafetlere bürünerek, çevremize çeşitli mesajlar iletebiliriz. Sözsüz iletişimde becerilere sahip olmak için karşı taraftan gelen bu mesajları alıp okuyabilmek ve karşı tarafa tekrar bu mesajları gönderebilmek önemlidir.

Dinleme, Anlama ve Soru Sorma

Bir başkasını dinlemek, dinleyebilmek sanıldığından daha güç bir iştir. Dinleyebilmek bir başkasına ilgi, saygı duymayı, sabırlı, rahat ve empatik olmayı gerektirir. Denebilir ki, olumlu ilişkiler geliştirmede, başka insanlardan bilgi toplamada, başkalarının derdini anlamada ve onlara yardım etmede en temel ve güçlü araç dinlemektir (Öztürk, 1985 akt; Özgüt, 1991). İyi bir dinleme, karşısındakini sadece dinlemeye değil, onu gerçekten anlamaya ve bunu ona yansıtmayı içerir. Burada ne değerlendirme ne yargılama ne de uyuşma (veya uyuşmama) söz konusudur (Özer, 1989 akt; Özgüt, 1991).

Gelen iletiyi anlayabilmek, en genel anlamıyla, söz konusu konuyu karşı açıdan görebilmek demektir. Anlayabilmek, bir olayla ilgili yürütülen farklı düşüncelerin her birinin oturdukları mantıkların kendi içlerinde tutarlı oldukları varsayımını temel alır. Buna göre, düşünceler arasında doğru-yanlış veya haklı-haksız gibi ayrımlar anlamsızdır (Özer, 1998).

Sözlü iletişimle de ilgili olan soru sorma becerisi karşı tarafı dinledikten sonra anlamayı pekiştirmek için kullanılır. Sorular açık uçlu ve kapalı uçlu olmak üzere iki şekilde sorulabilir. Açık uçlu sorular en genel anlamıyla “evet” veya “hayır” ile yanıtlanamayacak soru türüdür. Temelde, kişinin belirli bir konuyla ilgili görüşlerini, düşüncelerini ve duygularını davet ederler (Özer, 1998). Kapalı uçlu sorular cevabı “evet” veya “hayır” olan sorulardır.

Empati

Empati iletişim becerilerinin geliştirilmesinde oldukça önemli bir unsurdur. Empati en kısa tanımı ile kişinin kendisini bir başkasının yerine koyarak duygu ve düşüncelerini anlayabilmesi olarak tanımlanabilir. Empatik iletişim tarzının benimsenmesi iletişim çatışmalarının azaltılması ve sağlıklı iletişim becerileri kazanılması için önemlidir. (Üstünsel, 2011).

EĞİTSEL TANILAMA SÜRECİ

S.Burak BAYRAM - Uzman Psikolojik Danışman

Eğitsel tanılama süreci, özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için oldukça önemlidir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de özel eğitime olan ilgi ve birikim artmakta, hükümetlerce özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için çalışmalar yapılmaktadır. Söz konusu çalışmalar sosyal alanda özel eğitim ihtiyacını gidermek, yaşam koşullarını iyileştirmek; nihai olarak topluma uyum ve kazanım sağlamaktır.

Eğitsel anlamda baktığımızda, eğitsel değerlendirme süreci özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin akademik ihtiyaçlarını belirlemede, ihtiyaçlara yönelik kazanımları belirlemede, söz konusu kazanımların ise plan ve program içerisinde sunulmasını amaçlayan bütünsel bir süreçtir. Eğitsel tanılama süreci ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı rehberlik ve araştırma merkezlerinde yürütülmektedir.

Eğitsel tanılama sürecinde; öncelikle varsa tıbbi tanılama raporu dikkate alınmaktadır. Tıbbi rapor ve tanısına bağlı olarak bireylerin akademik performansı ölçülerek, söz konusu tanının akademik performansına etkileri gözlemlenmektedir. Akademik performans ölçülürken Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen, standart formlar kullanılmaktadır. Tıbbi raporu olmayan ya da eğitsel değerlendirme sürecinde farklı bir gereksinimi olan bireyler içinde sadece bilişsel anlamda ve alanda standart zeka testleri uygulanmaktadır. Yapılan gözlem, medikal raporlar, standart zeka testleri ve formlar neticesinde oluşan portfolyoda bireye yönelik eğitsel ihtiyaç ve amaçlar ortaya çıkmaktadır.

"Eğitsel tanılama süreci ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı rehberlik ve araştırma merkezlerinde yürütülmektedir."

Eğitsel Tanılamada Ebeveyn Tutumları

Eğitsel tanılama sürecinde, ebeveynlerin özel eğitime ihtiyacı olan çocukları için 'kabul' aşamasında olmaları, tanılama sürecinin sağlıklı işleminde oldukça önemlidir.

Eğitsel sürecin objektif şekilde yürütülmesi, doğru yönlendirme ve yerleştirme yapılabilmesi için eğitsel tanılama sürecinin doğal bir üyesi olan ebeveynlerin, çocukları hakkındaki olumlu ya da olumsuz tutumlardan daha çok, gerçekte neyi ne kadar başarabildiğini görebilmesi önemlidir. Böylesi bir tutum ve davranış, gerekli olan kazanımların belirlenmesinde önem arz etmektedir.

"EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARIN GERÇEKTE NEYİ NE KADAR BAŞARABİLDİĞİNİ GÖREBİLMESİ ÖNEMLİDİR."

Eğitsel Tanılamada Yaklaşım

Eğitsel tanılama sürecinde eklektik ve bütünsel yaklaşım uygulanmaktadır. Bu durum bireylerin daha kapsamlı ve çok yönlerinin fark edilmesi, fark ettirilmesi ve gerekli tedbirlerin alınabilmesi için gereklidir. Bu amaca yönelik olarak medikal raporlar, standart zeka testleri, standart formlar, ebeveyn görüşmeleri ve gözlem süreçleri önem arz etmektedir.

"EĞİTSEL TANILAMADA MEDİKAL RAPORLAR, STANDART ZEKA TESTLERİ, STANDART FORMLAR, EBEVEYN GÖRÜŞMELERİ VE GÖZLEM SÜREÇLERİ ÖNEM ARZ ETMEKTEDİR."

DANIŞMANLIK TEDBİRİ UYGULAMALARI

MEHMET ALTIN - PSİKOLOJİK DANIŞMAN

DANIŞMANLIK TEDBİRİ NEDİR?

Danışmanlık Tedbiri; Korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocuk hakkında mahkeme ya da hâkim tarafından verilen koruyucu ve destekleyici tedbir türlerinden biridir.

Çocuğun ailesi yanında korunmasını sağlamak veya çocuk hakkında verilen tedbir kararlarının uygulanması sırasında onu ve bakımından sorumlu olan kimseleri desteklemek ya da uygulanması muhtemel tedbirler hakkında bilgilendirmek amacıyla uygulanır.

Çocukların bedensel, zihinsel, psikososyal, duygusal gelişimini desteklemek için hükmedilir.

Bir çocuğun korunma ihtiyacı içerisinde olup olmadığının ve uygulanacak tedbirin tespitinin yetkisi mahkemeye aittir.

Danışmanlık tedbiri kararı çocuk mahkemeleri, aile mahkemeleri veya asliye hukuk mahkemeleri tarafından verilebilir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, cumhuriyet savcısı veya çocuğun anası, babası, vasisi ve bakımından sorumlu olan kimseler mahkemeden çocuğun korunma ihtiyacının tespitini ve tedbir uygulanmasını talep edebileceği gibi mahkeme re'sen de bu incelemeyi başlatabilir. Ayrıca, ceza soruşturması veya kovuşturması sırasında çocukla ilgili bir inceleme yapmakla görevlendirilmiş olan bilirkişi de, gerekli görmesi halinde mahkemeden çocuk hakkında bir tedbir uygulanmasını talep edebilir.

Danışmanlık tedbirinin uygulanmasından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB), MEB ve yerel yönetimler sorumludur. MEB’de çocuğun eğitime devam ettiği veya danışmanlık tedbirinin yanı sıra eğitim tedbirine karar verildiği durumlarda; okulda ya da kurumda bulunan psikolojik danışma ve rehberlik servisinde, okulda psikolojik danışman/rehber öğretmen bulunmadığı durumlarda ise rehberlik ve araştırma merkezlerince yerine getirilir.

Danışmanlık hizmeti yerine getirilirken: Çocuk, aile, bakmakla yükümlü kişi veya kişiler ile ilgili bilgiler ve dosya bilgileri toplanarak incelenir. Çocuk, aile, bakmakla yükümlü kişi veya kişiler ile tanışılır. Danışman, görev ve sorumlulukları hakkında çocuğu, aileyi, bakmakla yükümlü kişi veya kişileri bilgilendirir. Sorunun tarafları olabilecek aile, öğretmen, idareci ve bunun gibi kimselerle görüşülerek problemin sınırları belirlenir. Çocuğa ve aileye mahkeme kararı ve yükümlülüklerinin tanıtımı, uymama halinde ve devamının kesilmesinde sonuçları ile aileye çocuğuyla ilgili sorumlulukları anlatılır.

Danışmanın danışmanlık hizmetini vermek, gizlilik ilkesine uymak, suçu bildirmek, korunma ihtiyacını bildirmek gibi etik sorumlulukları vardır.

KORUYUCU ve DESTEKLEYİCİ TEDBİRLER NE DEMEK?

Çocuğun gereksinim duyduğu hizmetlerin aile çevresinden ayrılmadan verildiği tedbirler, destekleyici tedbirler olup amacı çocuğun bulunduğu ortam içinde iyileştirilmesidir. Bu tedbirler; çocuğun içinde bulunduğu ortamın iyileştirilmesine yönelik; danışmanlık, sağlık ve eğitim tedbirlerini kapsamaktadır.

Destek hizmetlerine karşın çocuğun aile yanında kalmasının yararına olmadığı durumlarda uygulanacak tedbirler ise koruyucu tedbirlerdir. Koruyucu tedbirler çocuğun geçici veya sürekli olarak yatılı bir kuruma, koruyucu aile yanına ya da kurum bakımına alınmasına ilişkin tedbirlerdir.

Koruyucu ve destekleyici tedbirler asıl olarak korunma ihtiyacı olan çocuklar ile suç şüphesi altında bulunan, hakkında kovuşturma ve soruşturma yapılan çocukların desteklenmesi amacıyla verilir. Koruyucu ve destekleyici tedbirler; korunma ihtiyacı olan çocuklar için koruyucu ve destekleyici tedbir olarak, suça sürüklenen çocuklar için ÇKK’nın 11. Maddesinin 5. maddeye atfı gereği çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak uygulanır. ÇKK’nın 11. maddesinde ceza sorumluluğu olmayan çocuklar için çocuklara özgü güvenlik tedbiri uygulanması zorunlu olup, ceza sorumluluğu bulunan çocukların da cezaya alternatif yaptırımlarla iyileştirilmesi temel amaçtır.

Hâkim veya mahkemece verilecek hüküm, çocuğun yaşına ve ceza sorumluluğunun olup olmamasına göre, ya güvenlik tedbiri ya da ceza olarak belirlenir. Buna karşılık, ceza verilen çocuk aynı zamanda korunma ihtiyacı içinde bulunan bir çocuk ise cezanın yanı sıra koruyucu ve destekleyici tedbir verilmesi söz konusu olacaktır.

Hâkim, kanunda koruyucu ve destekleyici tedbirler olarak nitelenen tedbirlerden, çocuğun korunma ve destek ihtiyacına, çocuğun işlediği suçun niteliği ve cezanın miktarına göre, çocuğun yüksek yararına en uygun tedbiri belirleyecektir. Danışmanlık Tedbiri de hâkim tarafından kararı verilen bu uygulamalardan biridir.

RÖPORTAJ: ÇOCUK KORUMA KANUNU

AVUKAT EMRAH BAĞRAN

***Çocuk Koruma Kanunu neden var?
Kapsamı nedir?***

Korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin (sağlık ve mutluluk içinde bulunma durumu) güvence altına alınması amacıyla vardır.

Koruma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak tedbirleri, suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin usul ve esaslarını, Çocuk Mahkemeleri'nin kuruluş, görev ve yetkilerini kapsar.

Okul sisteminin kanun kapsamında sorumlulukları nelerdir?

Okulun öncelikli görevi çocuklar üzerinde koruma, gözetim, tespit, araştırma ve yönlendirmedir. Kanunun uygulanmasının en önemli dayanaklarından biri aile ile okuldur.

Çocuğun korunmasında ve yönlendirmesinde en büyük görevli öğretmen, psikolojik danışman ve okul idaresine düşmektedir. Bir nevi kanunun uygulanmasında en etken rollerini üstlenmektedirler.

Özellikle korunmaya ihtiyacı olan, saldırıya maruz kalmış çocuğun öğrenilmesi ve harekete geçilmesi genellikle okul ile başlar. Okul gerektiğinde "saldırı aileden gelmişse" aile karşı da çocuğu korumak için harekete geçer, bildirimde bulunur.

Okul bir nevi bu kanunun işleme sebebi çarklarından biridir.

Olası istismar vakalarında süreç nasıl işler?

Öncelikle bildirimle başlar. Kolluğu (polis, jandarma) veya Cumhuriyet Savcılığına bildirimle hukuki işlem başlar. Aranacak numaralar : 155 – 156 – 183.

ALO 183: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak kurulan bu hat Sosyal Danışma ve Hizmet hattıdır. (Aile, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, şehit yakınları ve gazilere yönelik hizmetler hakkında bilgilendirme ve yönlendirme sağlayan hat.)

Ebeveynler veya büyükler bildirimde bulunurken vücuda organ sokmak suretiyle saldırı mevcutsa ilk 24 saatte dikkat etmelidir. Aksi takdirde genital bölgelerdeki saldırının izi ve emaresi kaybolabilir. Bu neden öğrenmeden itibaren hızlı hareket edilmesi gerekir.

Çocuğun ifadesi Çocuk İzleme Merkezi'nde alınır. İfade alınırken bir avukat ve sosyal çalışmacı mutlaka bulunmalıdır. İfade alındığı sırada mutlaka ses ve görüntü kaydı alınmalıdır.

Savcılık bu süreci gizli ve titizlikle yönetir. Özellikle şüpheli çocuklarla ilişkili bir meslek sahibiyse derhal kurumuna bildirilir.

Çocuğun bu süreçte psikolojisinin korunması yine çocuk mahkemelerinin sorumluluğundadır.

Sık karşılaşılan sorunlar nelerdir?

En önemli sorun gizliliklidir. Ayrıca:

- Aile ve toplum baskısı, ailenin korkusu.
- Kolluğun özensiz ve isteksiz çalışması.
- Türk Ceza Kanunu'ndaki cinsel istismar ve cinsel taciz ayrımının çocuğa uygun olmaması.
- Suçu bildirmeme suçunun genellikle uygulanmayışı sayılabilir.

Velilere önerileriniz nelerdir?

Öncelikle büyüklere, velilere, vasilere önerim ihbar yükümlülüğünün farkında olmaları. Bu yükümlülüğü hemen yerine getirmelerini ve boş yere çözümlerle uğraşıp, vakit kaybetmemelerini önermekteyim. Bir an önce süreci başlatıp, kanunun doğru işleyişinin sağlanmasında üzerlerine düşen yükümlülüğü yerine getirmeleridir.

Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ailelerin Psikolojik Tepkileri

DUYGU DEMİR - PSİKOLOJİK DANIŞMAN

Yetersizliğe sahip olan çocuğun dünyaya gelmesi ailenin tüm hayal ve beklentilerini alt üst eden istenmedik bir durumdur. Yaşanan bu olumsuz durum sadece çocuğun değil ailenin de hayatını olumsuz şekilde etkilemeye başlar. Ailelerde karşılaşılan problemler benzerlik gösterse de ailenin başa çıkma yöntemleri göz önünde bulundurulduğunda farklılıklar olabilir. Ailelerin Neden? Çözüm var mıdır? Düzeltme şansı var mıdır? Aile ilişkileri nasıl etkilenir? Eğitimi nasıl olacak? Geleceği nasıl olur? Ya bizden sonra ne yapar? Başka çocuğumuz olursa o da böyle mi olur? gibi sorular hep akıllarındadır (Özsoy, Özyürek, Eripek, 1998).

Hissettikleri şey ise karmaşık bir ruh halidir. Özellikle ilk başlarda çocuğunun yetersizliği olduğunu kabul etmede zorluk yaşarlar.

Ailelerin gelişimsel yetersizlikleri olan çocuklarını kabullerinde geçirdikleri süreçte verdikleri tepkiler üç evreden oluşmaktadır.

Birinci Evre:

1. Şok

Çocuklarında gelişimsel yetersizlikler olduğunu öğrenen ailenin ilk tepkisi şok olmaktadır. Bu aşamada aileler tanının bir şekilde yanlış olduğuna veya yakında sona erecek bir kâbus olduğuna inanırlar. Aileler, gelişimsel yetersizlikleri olan bir çocuğa sahip olmakla beklemedikleri ve hazır olmadıkları bir durumla karşı karşıya kalmaktadırlar ve yoğun bir biçimde ağlama, duygusuzluk, çaresizlik tepkileri göstermektedirler. Anne-baba inançsızlık ve çaresizlik içinde olayı bir türlü kabul edemez. Özellikle anne ağlama krizleri içinde gerçek bir trajedi yaşar. Bu şok evresi çok kısa ya da uzun sürebilir. Bu evrede ebeveyn yakın çevresi ile etkileşimini tamamen kesmiş durumdadır.

Birinci evre: şok, inkâr ve depresyon

İkinci evre: karmaşa suçluluk, kızgınlık

Üçüncü evre: pazarlık etme, kabul ve uyumu içerir

2. *İnkâr*

Ailenin, çocuğunun gelişimsel yetersizlikleri olduğu gerçeğinden kaçması ve bu durumun olumsuz etkilerinden kendilerini koruma girişiminde bulunmasıdır. Bu durum olayların farkında olmamaya çalışma olarak da tanımlanabilir. Bazı anne-babalar çocuklarındaki bu farklılığı kabul etmeyerek uzmandan uzmana dolaşır, çareler arayarak çocuklarının iyi olabileceği umudunu taşırlar. Ailenin başka şeylerle çok fazla meşgul olup, çocuğunun sorunlarıyla ilgilenmeye zaman bulamaması şeklinde de kendini gösterebilir. Bu dönemde aile böyle bir çocuğu olduğunu kabul etmemekte ve çocuğunun normal olduğuna ilişkin kanıtlar aramaktadır. Bütün uzmanları dolaşarak çareler arar.

3. *Depresyon*

Aile, tüm çabalarına rağmen, çocuklarının özürlülük durumunun ortadan kalkmadığını fark etmekte; yoğun bir üzüntü ve keder duygusu içinde kendisini umutsuz hissetmektedir. Aile mükemmel çocuk hayallerinin yıkıldığını düşünerek bir yas duygusu yaşarlar. Aile “Artık iş işten geçti, bundan sonra hiçbir şeyin anlamı yok” şeklinde düşünmeye başlar ve çevre ile ilişkilerini en aza indirir. Aileler bu dönemde normal çocuk özlemi de duyarlar.

İkinci Evre:

4. *Karmaşa*

Sevgi ve kızgınlık duygularının bir arada yaşanmasıdır. Aileler bu duygu ile ya kendilerini özürlü çocuklarına tam adarlar ya da reddederler. Özürlü çocuk gerçeğini kabul etmeyerek ondan yapabileceğinin fazlasını isterler. Ya da sadece çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını karşılayıp, duygusal ihtiyaçlarını görmezden gelirler. Dolayısıyla anne-babalar “Böyle bir çocuğum olacağına hiç olmasaydı” şeklinde tepki gösterebilmektedir. Bu durum pek çok ailede engellenme duygularına; dolayısıyla çocuklarına yönelik kızgınlık tepkilerine neden olmaktadır. Bir yandan bu olumsuz duyguları yaşarken, diğer yandan çocuklarını sevmekte ve onun için en iyisini yapmak istemektedirler. Bu durum ailede karışıklıklara neden olmaktadır.

5. *Suçluluk*

Aile çocuğun durumundan kendini sorumlu tutmaktadır. Ailelerin belki de en çok zorlandıkları duygu suçluluktur. Aile sürekli olarak “Niçin bu başımıza geldi” sorusunu yanıtlamaya çalışır. Ailenin bulduğu nedenler ise gerçekten çocuğun özür durumuyla ilişkili olmayabilir. Bu nedenle bazen aile çocuklarının durumunu geçmişte bulundukları bir davranışın Allah tarafından cezalandırılması olarak görebilir ve bu nedenle kendisini suçlayabilir. Diğer bir olasılık, ailenin yaşamlarını alt üst eden gelişimsel yetersizlikleri olan çocuklarına duydukları kızgınlıktan dolayı kendilerini suçlu hissetmeleridir.

6. *Kızgınlık*

Kızgınlık, ailelerin özürlü çocuklarını kabule giden yolda önemli bir engeldir. Kızgınlık genellikle iki biçimde görülmektedir. İlkinde eşler “Neden bana?” sorularını tekrarlar. Bu tür kızgınlıklar genellikle normal olarak değerlendirilmektedir. İkinci tür kızgınlıkta problemin kaynağıyla ilişkili olmayan bir başkasına yönelmektir. Kızgınlığın ya da öfkenin yöneltildiği bu kişiler genellikle uzmanlar, öğretmenler, terapistlerdir.

ÜÇÜNCÜ EVRE:

7. Pazarlık

Pazarlık uyum sürecinin en son evrelerinden birisidir. Aile çocuğunun özrünü ortadan kaldırmanın yollarını arar. Aile bunu gerçekleştirebileceğini umduğu herkesle pazarlığa girebilir. Bu kişi bir doktor, bir uzman, hoca ya da Allah olabilir. Pazarlık çoğu kez "Eğer çocuğumu iyi yaparsan, bende ..m" şeklinde olmaktadır. Pazarlık genellikle çocuğun iyileşmezse yönünde yapılan en son girişim olarak değerlendirilmektedir. Pazarlık, suçluluk ve çaresizlik duygularının bir yansıması olmaktadır.

8. Kabul ve Uyum

Ulaşılmaması güç olan fakat engelli çocuk üzerinde en olumlu etkiyi bırakan son aşama kabul aşamasıdır. Bu aşamada aile gelişimsel yetersizlikleri olan çocuğunu tanıma, anlama ve problemlere çözüm bulma yönünde bilinçli çabalarda bulunur. Ancak önceki aşama ya da evrelerdeki olumsuz duygular hiçbir zaman tamamıyla ortadan kalkmaz. Bu aşamada aileler çocuklarını oldukları gibi kabul etmeye çocuğu ailenin bir bireyi olarak görmeye başlarlar. Çocuğun gereksinimleri karşılanmaya çalışılır ve uzmanlarla işbirliği yapılır. Uyum, kabul etme aşamasının eyleme dönüşmüş bir aşamasıdır.

**"Uyum, kabul etme
aşamasının eyleme
dönüşmüş bir
aşamasıdır."**

SİLİVRİ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Kurumumuz T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 23.05.2006 tarih ve 2328 sayılı onayı ile 22.06.2006 tarihinde Silivri Lions Leo Dernekleri Esen İbak Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezine ait binada tahsis edilen bölümde hizmete açılmıştır.

2008 yılının Eylül ayına kadar bu binada hizmet veren kurumumuz eğitim-uygulama okuluna yönlendirdiğimiz öğrenci sayısının artmasıyla Silivri Kaymakamlığının onayı ile bu binadan ayrılarak Ertuğrul Gazi İlköğretim Okulunda tahsis edilen bölümde hizmet vermeye başlamıştır.

Kurumumuz, 2013 yılının Ağustos ayında ise, Mesleki Eğitim Merkezi binasında, 1, toplantı salonu, 1 test ve danışma ve 1 performans odasının olduğu ve zemin katta yer alan yeni yerine taşınmıştır ve halen burada hizmet vermektedir.

www.silivriram.meb.k12.tr

0 (212) 728 47 27

Gazitepe Cad. No: 88/1 Yeni Mahallesi - SİLİVRİ İSTANBUL

[silivriram](https://www.instagram.com/silivriram)

silivriiram@gmail.com